

# TISZAVIDÉK

VEGYES TARTALMU HETILAP.

## ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre 4 frt — kr. Negyedévre 1 frt — kr.  
Fél évre 2 frt — kr. Egyes szám ára 10 kr.

Megjelen minden vasárnap reggel.

Hirdetéseket a kiadóhivatal jutányos áron vesz fel.

Felelős szerkesztő és kiadó

S Z I L B E R J Á N O S.

## SZERKESZTŐSÉG:

Csongrád, Magtár-utca 41. szám, hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

## KIADÓHIVATAL:

Csongrád, Magtár-utca 41. szám, hová az előfizetések, hirdetések, közlemények intézendők.

## Az iszákosság ellen való küzdelem.

Szomorú tény, hogy hazánk a pálinka és egyéb szeszes italok gyárosainak s az iszákosoknak a hazája. Különösen népünk szegényebb osztályaira nézve áll ez. De el van terjedve e rút szokás nemzetünk minden rétegében. Meghajolnak az alkohol előtt: egy részük mert abból él, más részük, mert attól hal meg. Az alkohol viszi a vérszerepet az alkotmányos életben, főszerepet játszván a nagy jelentőségű, józan nemzet fiainak való választási jog gyakorlásánál — az alkohol szítja a tömegek lázadásait, — ott van mindenütt a hol a fékevesztett emberi szenvedélyek mocskolják be önmagukon az isteni eredet bélyegét.

A szeszes italokban semmi tápláló anyag nincs, összes (kezdetbeni) hatásuk az, hogy jótékonyan csökkenthetik a zsír felbontását a testben. Ez a különben jelentéktelen jó hatás azonban csak annál veszedelmesebb zsírlerakódásokat okoz az iszákosoknál. Folytonos bélhurutot idéz elő, megzavarja minden szervét az emberi testnek, tönkretesz az idegrendszert, az érzékszervek, mint a látás, hallás megromlanak; a szellemi tehetségek meggyengülnek, s előttünk állanak az idült alkohol mérgezés szomorú alakjai, kik közt a halandóság ijesztőn

nagy, kinek szervezete elvesztette minden ellentálló képességét a betegségekkel szemben. És az erkölcsi vesztés, mit a részegeskedés okoz az által, hogy tönkre teszi a családi boldogságot, az anyagi jólétet s elősegíti a bűnt — kiszámíthatlan nagy.

És ez erkölcsi és testi elfajulás oka legnagyobb részt kiváltképpen a pálinka ivás.

A társadalom legkomolyabb és eredményeiben legnagyobb horderejű feladata azon visszasságok elhárításában áll, mik az iszákosságot előmozdítják; mérsékleti egyesületek felállítása, a pálinkának és egyéb szeszes italoknak a theával, kávéval stb. való helyettesítése, a munkások osztálya helyzetének javítása azon eszközök, mikkel a romlott, ártó elfajulás ellen küzdenünk kell.

Nem tulozni akarok itt. Eszemben sincs, hogy akár a pálinkának, akár más egyéb szeszes italnak mértékletes élvezése ellen beszéljek. Hisz tagadhatatlan, hogy sok hasznát látjuk a mértékletes pálinkaivásnak szokatlan, nagy erőfeszítések alkalmával, mikor emelkedett kedvre, nagy erő kifejtésre van szükség, vagy kedvezőtlen éghajlati viszonyok közt kell erős munkát végeznünk.

Bizonyos az is, hogy színtelenné válnék az egész élet, ha olykor, kivételes alkalmakkor, a kancsó fenekére nem nézne az ember. A nemes bor

gyöngyöző habja, a tűz, mi a tokaji csepjeiben lakik lelket kölcsönöz a csüggedőknek, erőt a kifáradottnak, új életkedvet a mindenét vesztett embernek, szellemi munkára, emelt gondolkodásra ad, semmivel meg nem fizethető, sokszor egész élet irányára elhatározólag ható momentumokat. „Sed, est modus in rebus . . .“

Mindeme jó oldalak végzetesen ártókká válnak az iszákosra nézve.

Meg kell szüntetnünk a szegénységet, ki kell irtanunk az italban a vigaszt, feledést kereső nyomort, meg kell operálnunk a társadalom testén burjánzó fekélyes kinövéseket, a proletariátust, a fehér emberek között divó szégyenletes rabszolgaságát a munkásnak a munkaadóval szemben — ideális, nagy, manapság megannyi kivihetetlen feladatok, de megannyi égető kérdések is.

Szórakozást, könnyű munkát kell nyújtani szegényebb embertársainknak, a súlyos heti munka szünóráiban és pihenő napjaiban. Befolyásolni kell magánéletüket, a családot. — Bármily nehéz feladat is ez, bármily áldozatok is kíván a vagyonosabb, műveltebb osztályok részéről, — mind nem sok azért, hogy elkerüljük a nyomortól bünbe taszítottak mindent tönkretévessé fenyegető mozgalmait. A történelem tanít arra, mily következményekkel jár a „panem et circenses“ követelésnek meg nem adása.

## A TISZAVIDÉK TÁRCZÁJA.

### Az apa haragja.

Messziről fehérlik a Mocos Pál két czimeres ökre, a miut a hajlásban nagy lomhán ballagnak a barna ugaron. Lágyan omlik a jó esőverte föld a fényes ekevasról, szép egyenesen csikban úgy borul egymásra a kövérhasítás kora reggel óta.

Mocos Pál lehorgasztott fejjel jár az ekéje nyomában, mintha nem kormánykép fogná a két szarvát, hanem úgy pihenne a két keze rajta. Néha meg-megzördül a járomszög láncza, vagy összekoppan a két hatalmas állat szétálló czimere, ilyenkor fölveti búra hajlott fejét, mintha mély álmából verné föl valaki.

A nyirkos lapályban, a hol apró káka verte föl a füvet, egy régi giz-gazos petrencze tetején tarka madár csetteg magát billegve. Most hirtelen elszáll. Nincs már maradása; a haldokló berek elárulja fészket s a lepergő levél kergeti a szegényt határról-határra.

Bár vele mehetne Mocos uram erről a vidékről, a hol a szomorú ősz még szomorubbá teszi, ahol úgy érzi magát mint a hajléktalan vándor. Mert mit ér ez a föld, az a fehér tanya, ha üres a tűzhely, ha nincs kire hagyni, ha nincsen senkije, akiért fáradjon, ha a mindenható magához szólította azokat, akiket oly igazán szeretett.

Ma két esztendeje, hogy eltűnt az egyetlen leánya, a gyönyörű Agnes; úgy irta meg utról a szörnyű szegénység. Verje meg az Isten azt a Vida Ferkót, a szél-molnár fiát, a ki hitegette, csalogatta, a ki miatt elpusztult az a lány, tán valami utszéli árokban. Az ő lelkén szárad, hogy a felesége, az áldott jó asszony, a lány gondos nevelője sirba szállt azóta tenger bánatában, hogy az ő élete rosszabb a halálnál.

Sajnálta is mindenki szegény Mocos Pált.

Csak gonosz szomszédja, a ravasz Duzs Máté örült Mocos baján, siet is átkiáltani a buczka tetejéről:

— Tán kincset keres kend az eke nyomában?

— Épen forudlóhoz értek. Haragosan veti ki ekéjét. Nagyon villan a kopott ekevas az őszi verőfényben. Ugy hagyja az ekét, ahogy kivette, féloldalt, a tézslát is leveti ökrei nyakáról, azután rágyújt pipájára, s végig néz a szép darab földön:

Hej, Agnes, Agnes, te rád várt ez a szép gazdaság, ház, szőlő, töltött verem, tömött láda! Miért is mentél el, miért nem borultál apád, anyád elé bocsánatért, irgalomért könyörögni?

Nem! Jól van ez így, az Isten akarta. Tán megölte volna szörnyű haragjában, szegényében. Hiszen még most is, csak a minap, mikor összezördült Duzs Mátéval a

mesgyekérdés miatt, mikor az az ember azt vágta fejéhez hogy: Jobb lett volna, ha a leányára vigyáz kend, — kitért iszonyu haragja, s majd hogy agyon nem ütötte.

Jól van ez így. Elszökött a leány szörnyű szegényével, a szegény jó anyja nem pirul miatta, ő pedig leéli azt a pár esztendőt, a mi még hátra van, csak ne bántsa senki. S különösen Vida Ferkót, a szél molnár fiát, — azt ne lássa soha. Megüzente neki azon a szomorú napon, hogy kerülje, ahol csak kerülheti a Mocos Agnes apját. Nem is látta azóta, csak a multkor kezdett üzengetni ebáda bitagja, hogy bocsánatot kér, hogy el is vennie ő, hogy utána menne a világ végére, de hát keresse?

Mocos Pálnak nincs vajból a szíve, elkergette a közvetítőjét.

— Hírét sem akarom hallani annak a bitagnak!

Mégis néha-néha, mikor az alkonyat borul a határra, a mikor befelé huzódik minden élő állat, — eszébe jut a kialudt tűzhely, az elhagyatottsága. Ilyenkor tán megtudna bocsánati annak a leánynak, tán még a Ferkót is befogadná. — Nem! Nem! Kiverné őket a — fattyúval együtt.

Igy tépelődik Mocos gazda ott a fordulónál . . .

Rá alkonyodott. A muci laposból halatszik a bölény buffogása: eső lesz. Las-

## Előfizetési felhívás.

A „Tiszavidék” jelen számával VIII. évfolyamának 2-ik negyedébe lép; ezen hosszú idő alatt minden egyes számában tanubizonyosságát szolgáltatva, hogy mint minden pártfogástól ment, heti organum, önzetlen szolgálója a közügyeknek.

Nyolcz év hosszú idő egy lap életében, legalább is elég hosszú arra, hogy a negyedek kezdetével felesleges hasábokra terjedő előfizetési felhívásokat írnia.

Hivatkozással a multa nem ké-sünk kijelenteni, hogy programmunk a jövőre nézve is változatlan marad; s valamint a multban úgy a jövőben is mindenkor az igazság fogja tollunkat vezérelni s főtörekvésünk lesz városunk javára, polgártársaink előnyére, boldogulására szolgálni a közügyeket.

Előfizetési áraink lapunk homlokzatán olvasható.

Olvasóink szives pártolását és támogatását kérjük további működésünkhöz.

### A „TISZAVIDEK”

szerkesztősége és kiadóhivatala.

## Ujdonságok.

— A szegedi kereskedelmi és iparkamara márczius hó 30-án tartotta meg rendes havi teljes ülését. Az ülés tárgyalásáról a következő tudósítást vesszük: Mint az iparszövetkezeti akció egyik előjelét közli az elnök a kereskedelmi miniszter azon rendeletét, melyet az ipartestületekre vonatkozó adatok összeírása végett küldött a másodfoku ipar fejlesztésére és különösen a kézműiparos szövetkezetek alakítása és olcsó hitellel leendő ellátására irányított törekvései közepette élénk szükségét érzi annak, hogy tüzetes tájékozást szerezzen azon erőforrásokról, melyek a képesítésekhez kötött kézműiparosok törvényes alapon szervezett testületeiben rejlenek, mivel a testületeket a képesítéshez kötött kézműipar fejlesztésére irányuló állami tevékenység elsőrangú helyi szerveinek tekinteti és közreműködésükre a bennük rejlő anyagi és erkölcsi erők mértékéhez képest, az állami tevékenység sikere érdekében mindenestre szá-

san készülődik. Egy keskeny nyíláson belátni a nádas közepébe. Oda tűz a lehanyatló nap sugárkévéje a zöld víz tükrére, hol azok a kis fekete pontok, a szárcsák uszkálnak, melyek most hirtelen lármás tocsogással szinte futva, majd félig repülve neki zudulnak a nádas sűrűjének.

Valami megzavarta őket.

A kacska Duzs gyerek volt. „Hát ez mit akar — kérdi magától Mocos gazda — csak nem az apja küldi megint egyezkedni? — Hé te hó! össze ne törd magad a nagy sietségben!

— Pál bácsi, Pál bácsi, — lihegi a gyerek — hazagyütt az Agnes!

Mocos Pál beletántorodott a lágy szűz ugarba egész a csizmaszárig, elborult előtte az egész mindenség. Kíáltani akart, de torka összeszorult; hirtelen odakapott a ösztökenyeléhez, kihuzta, megrásta aztán lelkenedezve, bukdácsolva futott keresztül-kasul a süppedő ugaron a tanya felé.

A köcsögtartónál, a pitvarajtóban az asszony nép ácsorgott, s nagy ijedten álltak félre utjából, félve mutogatva: „Oda-benn az Agnes.”

Mocos Pál berontott. Aki oda benn volt egy-két jó ismerős, kifutott előle. Az ajtóbecsapódott a szinéből kikelt ember után hogy regett a ház belé.

Kivül az asszonyok egyre sopánkodtak, sugtak-bugtak, kezüket tördelték:

— Jaj Istenem mi lesz most!

mitani kell. Targyalta a teljes ülés a kereskedelmi miniszter leiratát arról, hogy a kamara kezdeményezésére Hmvásárhelyen az ottani tálas mesterek tovább képzése céljából agyagipari gyakorló műhelyt létesít. A teljes ülés megszavazta az e műhely első évi költségeire a kamarától kért 800 frt hozzájárulást. Targyalta a teljes ülés az 1896. évi magyar országos kereskedelmi kongresszus szervező bizottságának átiratát, mely szerint a tartott kongresszus óhajának az felelne meg, hogy a legközelebbi országos gyűlés Szegeden legyen. A kamara készséggel vállalkozik a kongresszus rendezésére és megbizzza az elnökséget, hogy a továbbiakra a szegedi Lloyd társaság és kereskedelmi testület elnökségeivel egyetértőleg tegyen javaslatokat.

### — Szocialista mozgalmak városunkban.

Az elmúlt vasárnap, vagyis márczius 28-án tartották az első szocialista gyűlést városunkban. A szocialista-gyűlés Kurucz János szélső-utcai házában tartott, melyen mintegy 400 legnagyobb részben földműves vett részt. A szocialista-gyűlésre Szentéről öt tagu bizottság rándult át, kik a gyűlés alkalmával fejtegették a szocialista elvek életrevalóságát; bőségesen osztogatván a magukkal hozott szocialista röpiratokat. A csendőrség azonban nesztét vette a titokba tartott szocialista-gyűlésnek s nyomban intézkedtek a gyűlés berekesztése iránt. Báthori János és Deutsch Jenő csendőrök a gyűlés színhelyére érve felhívták a helybeli szocialistákat a távozásra, kik a legnagyobb engedékenységet tanúsítottak. A szentesi szocialistákat azonban — mivel a gyűlés bejelentve nem volt — letartóztatták. A letartóztatott öt szocialista vezért, kilétük igazolása után másnap szabadon bocsátotta a rendőrség.

— Első fecskék. A tavasz elét hintő tündére ibolya fakasztó leheletével még alig hívta életre a szunyadó természetet első fecske gyanánt már is megjelentek Kovács Hegyi és Társának a Gizella-tér és Deák Ferencz-utca sarkán lévő nagy és előkelő termeiben a legújabb párizsi kész női ruha és confectiok. Hogy e kiváló czég termei mennyire egyedül állanak fővárosunkban, elég reá mutatnunk, hogy úgy a főváros, mint a vidéki főrangú körök hölgyei, itt találkoznak egy mással, hogy a párizsi legújabb divatokról meggyőződést szerezzenek. Tekintve, hogy ott, a legjelesebb francia és angol női szabászok, valamint kiváló munka erők állandóan rendelkezésre állanak s daczára annak az árak rendkívüli méltányosak, hölgyeink iránti köteleltséget vélünk leírni, midőn e nagy tekintélynek örvendő cégre becses figyelmüket felhívjuk.

— Halálozás. Mult hó 30-án szomorú

Ott benn pedig csendes minden. (Oh mily iszonyu ez a nagy csendesség!)

Az akol sarkánál valaki tart erre.

Vida Ferkó!

Az asszonyok elébe futnak s rimánkodnak:

— Jaj ne menj be Ferkó, jaj megöl téged is.

Vida Ferkó utat nyit magának s beront a pitvarba. Egy pár bátor asszony besusan utána.

A pitvar üres. Ferkó hallgatódzik. Olyan csendes minden, hogy a legény szive dobogása is hallatszik, amiát odateszi a kezét a kilincsre. Egyszerre megnyomja, s elszántan betoppán, s öklét fölemelve ordítja:

— A fiamért jöttem!

Az asszony nép sikolt, a merészebbje bekandikál az ajtó: vajjon mit látnak?

Mocos gazda ott ül a tulipános ládjában, ölében egy barua, gagyogó kis gyermek, mellette a leánya. Csókolgatja, hol egyiket, hol másikat.

Vida Ferkó keze lehanyatlík, amikor meglátja. Ugy ellágyult akár csak egy gyermek, mikor Mocos Pál fölkel, eléje ment, s kezét szorongatva egyre mondogatta:

— Édes fiam kerülj beljebb nálnak, ne vidd el az én kis unokámat!

hirt vitt a táviró Szegedről az ország minden részébe. Muskó Sándor a szegedi törvénytörvény elnöke, aki most az elmúlt napokban a hódmezővásárhelyi mérgekverők ügyében a végtárgyalást vezette, f. hó 30-án éjjel 1 órakor Szegeden vérmérgezés következtében meghalt. A gyász bennünket is érint, mert járásbíróságuk is a szegedi k. törvénytörvény elnökököt meggyeszte ismerte és nagybecsülte mindenki. Muskó Sándor korábban ügyésze volt a szegedi k. törvénytörvény elnökök elnökévé Marinkich volt elnök elhunytával neveztek ki míg néhány év előtt — nagy érdemei némi jutalmául kir. kuriai bírói rangba emelte a király kegye. Most, hogy a vásárhelyi mérgekverő-banda nagy bünpörékek tárgyalását megkezdték, — Muskó Sándor — bár akkor már beteg volt, — szigorú köteleltséggel maga ment ki Vásárhelyre mint elnök a szövényes tárgyalást vezetni s bár a nyakán keletkező daganat egyre jobban gyötörte, köteleltségtudása alig hogy ráment a mult csütörtökön a tárgyalás elhalasztására. Ekkor már súlyos betegen utazott haza Szegedre, hol az orvosok műétet végeztek a nyak daganatán. Ez a műét nem menthette meg a tevékeny életet, a daganat pokolvar volt, mely Muskó Sándor elnököt megölte.

— Apad a Tisza. A tavaszi vízáradás a lehető legcsendesebb volt ez évben. A legmagasabb vízállás a Tiszán 6.31 méter volt és a mult hét folyamán már megkezdődött a lassu bár, de egyenletes apadás. A vízek visszahúzódának reudes medrükbe, — az árterek pár hét alatt előreláthatóan felszabadulnak és a hajózás megindult. A vontató hajók is utrakeltek már és ha kedvez az idő, a zöld-ár előtt egy utat meg is tehetnek.

— A „Tiszavidék” husvétii melléklete. A nevezetesebb alkalmakkor mindenki iparkodik valami érdekes dolgot adni övének a közeledő husvétii ünnepeket nem hagyjuk elrepülni a nélkül, hogy kedves olvasóinknak valami érdekes dolgot ne adjunk. Megszereztük a legjelesebb tizenkét író legjobb tárczáit, a melyeket lapunk olvasói a husvétii szám mellékleteként kapnak. Maga a melléklet 16 oldalt foglal el, így a „Tiszavidék” husvétii száma 22 oldalra fog terjedni. A legjelesebb írók neveit a következőkben közöljük: Jókai Mór, Mikszáth Kálmán, Barsouy István, Rákosi Viktor, Benedek Elek, Agai Adolf, Gárdonyi Géza, Dóczi Lajos, Bródi Sándor, Murai Károly, Herczeg Ferencz, Beöthy Zsolt. Ime, a magyar-irodalom legjobb munkásainak termékeiben gyönyörködhetnek lapunk olvasói. Merjük állítani, hogy hasonló élvezetet egy vidéki lap sem fog szerezni olvasóinak. Még csak azt jegyezzük meg, hogy a hírneves írók tárczakötetét, a negyed kezdetén belépő új előfizetőinknek is meg küldjük.

— A tavaszi fegyvergyakorlatok tudvalevőleg áprilisban kezdődnek s tartanak júniusig. A hadkiegészítő parancsnokok most küldik meg a fegyvergyakorlatokra szóló behívókat a katonai ügyosztályoknak.

— Kiténő szódaviz gépek. Ries és Berkovics Budapestben a Kerepesi-ut 66. szám alatt egy szikviz gyártáshoz szükséges gépek és kellékek előállítására oly nagy szabásu gyárat tartanak fenn, mely a contingensen valóban páratlanul áll Ezen óriási üzemet Berkovits 26 éven át szerzett kiváló szakismerettel személyesen vezeti, s a mi a fő kizárólag saját szabadalmait dolgozza fel, melyek hogy mennyire kiténők mellette bizonyítanak nemcsak a számtalan kiténtetések, hanem azon körülmény is, hogy a Ries és Berkovits féle szóda gépek ma már a világ minden részében szét küldetnek. Miért is ezennel felhívjuk az érdekeltek figyelmét a szóban levő gyárosok kiténő gyártmányaira.

— Tolonczolás. Aunak idején hirtadtunk lapunkban Petrik József gonosztevőről, ki nejét szül. Terjek Annát felakasztotta. A gonosz férjet mult hó 31-én — erős csendőri fedezet alatt — szállították át a helybeli kir. járásbíróság börtönéből a szegedi „Csillag” börtönbe, hol a megrögzött bűnös még mindig vizsgálati fogságba lesz tartva.

— Erdekes Heckscher József hamburgi bankárnak lapunk mai számának hirdetési rovatában levő szerencse jelentős. Ez a bankház az itt és a vidéken nyert összegeket pontosan és titoktartóan eszközölt kifizetésével olyan kitűnő hírnévre tett méltán szert, hogy e helyen is felhívjuk a közönség figyelmét mai hirdetésére.

#### Nyersselyem básztruhákhoz való kelmét

8 frt 65 krtól 42 frt 75 krig egy teljes öltönyre — Tussors- és Shangtuns-Pongecs valamint fekete, fehér és színes **Henneberg-selyem** 45 krtól 14 frt 65 krig méterenként, sima, csikos kockázott, mintázott, damaszt, stb. (mint egy 240 minőség 2000 szín és mintázatban stb.) megrendelt áru postabér és vámmentesen a házhoz szállítva mintákat postafordultával küld: **HENNEBERG G.** (cs. és kir. udvari szállító) selyemgyára Zürichben. Svájcba címzett levelekre 10 kros, levelező lapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven írt megrendelések pontosan elintéztetnek.

Valóságos Isten áldása köhögésnél, rekedésnél, elnyálkásodásnál, a tüdő- és torok betegségknél **EGGER** díjjutalmazott **Mell Pasztillái**, és senki el ne mulassza — saját jól felírt érdekében — azoknak idejekorán való használatát. Számtalan elismerő hálaüzenet tanuskodik elvitázhatlanul e kitűnő szer biztos hatása mellett, kapható **25 kr, 50 kr és 1 frtos** eredeti dobozokban minden gyógyszerárban; fő és szétküldési raktár: **Budapest, Nádor-Gyógyszertár Váci-körút 17. sz.**

#### Fővárosi levél.

A küszöbön lévő tavasz, a közeledő húsvéti ünnepek ismét új életet, új felpörkölést hoznak a téli időszak alatt szunynyadó tevékenységbe. A főváros már fokozottabb élénkiséget mutat; a közszükségletéről a tavaszi idényre már gondoskodtak a kiválóbb szakemberek, melyekről könnyen szerezhet értesülést a főváros közönsége egy sета által; ámde a vidék közönsége csak a sajtó útján kaphat tudósítást, mit kötelességül ismerünk ezuttal is megtenni.

Gazda közönségünket ismét egy közérdekű és nagyfontosságú vállalat létesítéséről értesíthetjük. Az állategészség szolgálataira szükséges gyógyszereket eddig hazánkban nem készítették, azokat legnagyobb részben a külföldről kellett hoztatni. **Hazslinszky Károly** gyógyszerész, ki a gyógyszerkülönlegességek készítése terén elismert és számos kitüntetést nyert szakférfi, ismerte fel e nemzetgazdaságilag is fontos vállalat létesítésének szükségességét, melylyel hazánk gazdaközönségének, valamint az állategészségügynek is nagybecsű szolgálatot tesz. A korneuburgi állatorvos, a restitutions fluid, a baromfi porok, tápszerek, gyógyító labdacskok és kenőcsök, szóval minden az állatgyógyításra ismert szerek készítésére **Hazslinszky Károly** laboratoriumot nyitott, s szaktekintélyek és orvosok hozzájárulásával oly minőségben állítja elő az állatgyógyászati felülmulják. Ezzel kapcsolatosan az állategészség érdekeinek szolgálatára még egy másik nagyfontosságú közeget is létesített **Hazslinszky Károly**; a legelőkelőbb szaktekintélyek közreműködése mellett „**Állategészség**” című folyóiratot indított, melyben az állategészségügy körül tudnivalók ismertetésével megbecsülhetlen szolgálatot tesz gazdaközönségünknek. A lap előfizetési ára csak 6 korona egy évre, oly csekélység, melyet minden állattenyésztéssel foglalkozó gazda áldozhat, hogy a lap tanulságos tanácsaival is előmozdithassa gazdasági érdekeit. Az állatgyógyászati laboratórium tulajdonosa és az „**Állategészség**” című folyóirat kiadója mutatószámokat és prospectusokat mindenkinek szívesen küld. Kiadóhivatal Budapest, VIII. Sándor-tér.

A tavasz küszöbén, midőn a közlekedés és forgalom ismét nagyobb mérvet kezd ölteni, a városi és községi közigazgatások egyik főgondját kell hogy kepezze: a közutak és gyalogjárdák jó karba helyezése: e czélból ezuttal is felhívjuk a **Magyar Aszfalt Részvénytársaság** találmányát és szabadalmát képező aszfalt-macadamra, mely a legtartósabb és legolcsóbb kocsiut-burko-

lat, felülmulja a legtöbb kockakő-burkolatot s könnyen és olcsón tartható jó karban. Járda készítése, nedves falak szárazzá tételére legcélszerűbb az aszfalt-burkolat, s ezt különösen a t. gazdaközönség figyelmébe ajánljuk gazdasági épületek, raktárak stb. nedves falainak s padozatának burkolására. — Az aszfalt macadam és az aszfalt-burkolat terjedése évről-évre emelkedik a közhasználatban, a mi természetes következménye általános megismerésének, mert hol egyszer alkalmaztatott, mindenki meggyőződik arról, hogy az aszfalt-macadam kocsiút mily nagy előnyt nyújt a járművek és állatok kímélésére s a közlekedés könnyítésére, az aszfalttal való szárazzá tevés pedig közegészségi tekintetből mily nagy fontosságu, ezt ismerte el az ezredévi kiállítás juryje is, midőn a Magyar Aszfalt Részvénytársaságot a legmagasabb kitüntetésben *diszoklevélben* részesítette. — Felvilágosításokat, költségelőirányzatot, stb. kívánatra díjmentesen küld a Magyar Aszfalt Részvénytársaság igazgatósága Budapest Andrassy-ut 30.

A ki Budapestre utazik, annak első gondja a jó és kényelmes szálloda. Mint ilyet ajánljuk **Gundel János** „István-főherceg” szállodáját a Ferencz József-tér és Akadémia-utca sarkán. E szálloda a lánchid, várpalota és a budai hegyekre nyíló ablakaival a legszebb helyen fekszik, tiszta jó levegője van és a villamos vasút s a Dunagőzhajózási állomások szomszédságába esnek. Szobáiban a tisztaság mintaszerű, a kiszolgálás legdinosabb s maga a szálloda mindent nyújt, mit kényelem tekintetében csak igényelni lehet, árszabálya pedig a legmérsékeltetebbek. Értékes termében tiszta jó italok és izletes étkek szolgálatnak ki.

A háztartásban a nők egyik legfontosabb gondját a használatban szinehagyott vagy elpeccsédett ruhák jó karba, ismét hasznavehetővé juttatása képezi s erre nézve a legcélszerűbb a festés vagy vegyi tisztítás, mit legjobban a régi jó hírnevű **Berkecz István-féle** selyem- és szőrpuha festő s vegyi tisztító intézetben (Budapest, Rózsa-tér 3. sz. a.) lehet eszközölni. Különösen figyelmeztetjük t. olvasóinkat, hogy festésre vagy vegyi tisztításra szánt ruháikat mielőbb küldjék el, hogy azok kívánt időre elkészülhessenek, mert a tavasz beálltával igen sokan akkor gondolnak a festésre, mikor már használni óhajják, s ekkor oly tömegesen érkeznek a megrendelések, hogy daczára legnagyobb berendezések, lehetetlen oly rövid idő alatt elkészíteni, mikor kívánják. **Berkecz István-féle** intézetében mindennemű szövetek, ruhák, (fejtetlen állapotban is) a legszebben festettek vagy vegyileg úgy tisztítottak, hogy egészen újaknak látszanak. Árjegyzéket kívánatra díjmentesen küld, s abból meg lehet tudni, hogy a kelmét milyen szíre s mily áron lehet festeni.

#### Irodalom.

**Ave Maria.** Ily című zenemű jelent meg, **Valentin K.** fia zeneműkereskedő kiadásában. **Wajdits Alajos** dr., pécsi orvos, **Rézbányai József** dr. szövegére szerezte ezt a magasztos, felemelő tent, mely mindenben illik a vallásos költemény tartalmához. A szerzője mély zenei érzékéről és nagyobb alkotásokra is hivatott talentumáról tanuskodik zenemű igen szép kiállításban jelent meg s **Valentin Károly** fia zeneműkereskedésében **Pécsen** 2 koronáért kapható. A tiszta jövedelem a pécsi szent-Vincent-egylet javára fordítatik. A mű **Káldy Gyulának** az operaház igazgatójának van ajánlva.

**Egy mezőgazdasági szaklap ingyen.** Mezőgazdáinkra nézve hasznos tudnivaló, hogy nem kell külön gazdasági lapot járattatni, ha a **Magyar Újság**-ra fizetnek elő. Ez a kitűnő fővárosi lap ugyanis — mint értesülünk — legközelebb külön mezőgazdasági mellékletet indít meg, melyet előfizetői teljesen díjtalanul kapnak meg.

»Az 1848—49-iki Magyar Szabadságharcz Története» című nagyszabású illusztrált munkából most jelent meg a 71-ik füzet, a melyben **Gracza György** Budavár dicsőséges bevételét mondja el a nála megszokott elevenséggel. A füzet egykoru képei ezek: **Petőfi** halála, **Máriási János** honvéd-vezéres, **gróf Lenington-Wasterburg** Károly honvédtábornok, **Budavári honvédszobor.**

#### Közgazdaság.

#### Használhatunk-e takarmányrépa alá trágyát és minőt?

E kérdésre helyes választ csak akkor adhatunk, ha ismerjük egyrészt a takarmányrépa használati értékét megállapító tényezőket, másrészt az azo igényeket, melyeket az a talaj iránt támaszt.

A takarmányrépa használati értéke annál nagyobb, minél bőtermőbb, minél nagyobbak az egyes példányok s minél több azokban a protein.

Miután pedig trágyázás által e következményeknek eleget tenni képesek vagyunk, amennyiben nemcsak bővebb terméseket idézhetünk elő, hanem különösen a répa protein tartalmát fokozhatjuk, szükségtelen részletekben fejtegetni azt a kérdést, hogy használhatunk-e takarmányrépa alá trágyát vagy nem; szükségtelen annyival is inkább, mert a gyakorlatból merített tapasztalat elég igazolásul szolgál arra nézve, hogy trágyázott répa vetéseink mindig jobban sikerülnek, mint azok, melyek közvetlen trágyázásban nem részesültek, s hogy kultúrányvényeink közül talán egy se hálálja meg annyira a trágyázást, mint épen a takarmányrépa, mely igen nagy tápanyag mennyiséget képes értékesíteni.

Sokkal fontosabb tehát a másik kérdés, nevezetesen az, hogy a különböző tápszerek mely nemét vegyük alkalmazásba?

Ha figyelembe vesszük mi a répának a talaj iránti igényeit, úgy e tekintetben is csakhamar tisztában lehetünk.

A répa — mint ismeretes — hosszú, a föld mélyebb rétegeibe terjedő gyökérrzellet bir; következés tehát, hogy csakis oly talajon lesz sikerrel termelhető, a melybe gyökereit könnyen bocsáthatja, a mely kellő porhanyósággal bir, s a mely tápanyagban bővelkedik.

A porhanyóságot főképp a humusz tartalom idézi elő, önként érthető tehát, hogy mindazon tényező, mely a humusz szaporítására kedvezően hat, előmozdítja egyuttal a talaj porhanyóságát is. Szaporíthatván pedig a humuszt különösen istálló trágyával, oly talajzat, melyek nem bírnak a porhanyóság kellő fokával, istállótrágyával bővebben fogunk ellátni. Ezen istálló trágyázás keresztfülvitelét azonban nemcsak annak a talajra gyakorló kedvező hatása teszi szükségessé, hanem magának a répának tápanyag iránti igénye is, a mennyiben abból nitrogén szükségletét fedezhetvén, képes lesz fehérnye tartalmát szaporítani.

Az istálló trágyák különböző nemei közül különösen a hevesebb természetű ló és juh trágya érdemel kiváló figyelmet, mert ez hatását gyorsabban tudván érvényesíteni, a takarmány répa fehérnyében dus és kitűnő termést fog szolgáltatni.

De nemcsak az istállótrágya, hanem az emberi ürülék s a hig trágya is eredményezhet hasonló hatást, mely okból ezek takarmányrépa termelésnél szívesen figyelmet érdemelő trágyaszerek.

A mesterséges trágyák közül a káli-trágyák — daczára annak, hogy a takarmány répa sok káliit tartalmaz — nagy jelentőséggel nem bírnak, s így a kálii viszapótlásáról gondoskodni szükségtelen, mert egyrészt talajunk a legrikább esetben szenved káliiban hiányt, másrészt pedig azt nehezen oldódó vegyekből is képesek felvenni s az egész hig kálii oldatot is hasznukra ut ják fordítani.

Egészen másképp viselkednek azonban a nitrogén és foszfortrágyák iránt. Mindkettőt nagyon meghálálják, mert fejlődésükhez rendszerint nagyobb mennyiségben igénylik, mint a mily mértékben viszapótlásuk egyedül istállótrágyával hasznonnal történhetnék.

A nitrogén trágyák közül különösen sikerrel használható a chilisalétrom, a melyet fejtrágya gyanánt használunk és pedig leghelyesebben úgy, hogy belőle kat. holdanként 50—75 kgot szórunk el oly talajra, mely a vetést megelőzőleg 150—200 kg. szuperfoszfát trágyában részesült.

Egy általam végrehajtott ilyenmü trágyázási kísérlet 72 métermázsza többletet eredményezett.

A foszfortrágyáknak használta takar-

